

Årsrapport 2016

Särskilda åklagarkammaren

ÅM2017-486
2017-02-28

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	2
2 Sammanfattning.....	3
3 Resultatredovisning.....	6
3.1 Ärendeinflöde.....	6
3.2 Beslutsfördelning avseende brott och brottsmisstankar...8	
3.3 Genomströmningstider.....	8
3.4 Tvångsmedel.....	8
3.5 Inledda förundersökningar.....	9
3.6 Lagföring.....	10
3.7 Domar och strafförelägganden.....	12
3.8 Överprövningar.....	13
3.9 Kostnader, personal och arbetsmiljö.....	13
4 Representativa och uppmärksammade ärenden.....	15
5 Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten.....	20
6 Kommentarer och bedömningar.....	24
7 Riskanalys.....	27

1 Inledning

Det föreskrivs i Åklagarmyndighetens riktlinjer ”Verksamhetsredovisning av Riksenheten för polismål” (ÅMR 2014:1) att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren ska redovisas i en årsrapport som senast den 1 mars ska överlämnas till riksåklagaren. Av riktlinjerna framgår vad rapporten ska innehålla.

Härmed överlämnas Särskilda åklagarkammarens årsrapport för 2016 till riksåklagaren.

Malmö den 28 februari 2017

Anders Jakobsson

2 Sammanfattning

Det finns 32 allmänna åklagarkammare inom Åklagarmyndigheten. Därtill finns fyra nationella och tre internationella åklagarkammare som har särskilda uppdrag. En av de specialistkammare inom Åklagarmyndigheten som har ett nationellt ansvar är Särskilda åklagarkammaren. Denna åklagarkammare är den enda kammare som organisatoriskt lyder direkt under riksåklagaren. Anledningen härtill är att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren är särskilt känslig och integritetskrävande. Åklagarna vid kammaren bedömer inte bara anmälningar och misstankar mot polisanställda, utan även mot andra åklagare, domare, riksdagsmän m.fl. Arbetet vid Särskilda åklagarkammaren ställer därför speciella krav på åklagarna och på verksamheten. Det förutsätter hög åklagarkompetens, erfarenhet, integritet och självständighet i ämbetet. Det är ett rättssäkerhetskrav att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren bedrivs enhetligt och avskilt från vanlig polis- och åklagarverksamhet.

Vid Särskilda åklagarkammaren handläggs i huvudsak följande ärendetyper.

- Ärenden om brott av polisanställda samt vissa andra befattningshavare som avses i förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare.
- Ärenden som anges i Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (ÅFS 2014:16) om var ärenden om brott av vissa befattningshavare ska handläggas. Föreskriften avser åklagare, domare, riksdagsmän m.fl. samt ärenden om brott som har samband med brottsutredande verksamhet som bedrivs utanför polisen hos Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket.
- Chefen för Särskilda åklagarkammaren och annan berörd kammarchef kan enligt Åklagarmyndighetens föreskrifter (ÅFS 2014:4) om indelningen av den operativa verksamheten komma överens om att ett ärende ska handläggas vid Särskilda åklagarkammaren om åklagaruppgiften av särskilda skäl inte bör utföras vid en annan kammare.
- Ärenden om brott i tjänsten av åklagare eller domare där riksdagens ombudsmän (JO), justitiekanslern (JK) eller riksåklagaren har beslutat att inleda förundersökning och annan handläggning inte särskilt bestäms. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN) kan även överlämna ärenden till Särskilda åklagarkammaren.

Riksåklagaren och JO kan därutöver bestämma att ett ärende i vissa fall ska handläggas vid Särskilda åklagarkammaren.

Särskilda åklagarkammarens chef är överåklagare och den ställföreträdande chefen är vice överåklagare. Övriga tio åklagare är chefsåklagare. Åklagarna har under verksamhetsåret 2016 varit stationerade i Malmö, Göteborg och Stockholm. Kammarens kansli ligger i Malmö och leds av en chefsadministratör. Vid kansliet arbetar även fem åklagaradministratörer.

Åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren har till viss del ett geografiskt ansvarsområde utifrån sina stationeringsorter, men ett stort antal ärenden fördelas över hela landet. De ärenden som handläggs vid Särskilda åklagarkammaren rör inte bara tjänstefel. Även andra brott under tjänstetid prövas. Det kan t.ex. röra sig om ifrågasatt misshandel av intagna i polisarrest eller stölder av omhändertaget gods eller kontanter. Även de s.k. fritidsbrotten handläggs vid Särskilda åklagarkammaren. Om t.ex. en polis anmäls för trafikbrott, våld i nära relation, sexualbrott, förmögenhetsbrott eller andra brott som äger rum på fritiden handläggs ärendet av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. En del av ärendena på kammaren lottas på vissa åklagare som har särskilt kompetens inom ett specifikt ämnesområde såsom exempelvis brott i nära relation eller ekonomisk brottslighet. Inflödet av ärenden till Särskilda åklagarkammaren präglas således av en mycket stor spännvidd. En del av ärendena är enkla att handlägga, andra är mycket svåra att handlägga och kräver stor erfarenhet, integritet, omdöme och skicklighet.

Åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren biträds i utredningsarbetet av poliskommissarier och annan utredningspersonal vid Avdelningen för särskilda utredningar. Avdelningen för särskilda utredningar har sin kansliort i Stockholm och lokala utredningsenheter i Malmö, Göteborg, Linköping, Västerås och Stockholm. De lokala utredningsenheterna i Västerås och Linköping kommer att upphöra under våren 2017. Personalen vid dessa enheter har erbjudits plats på övriga enheter.

Åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren är samlokaliserade med eller har sina arbetsplatser intill utredarna i Malmö, Göteborg och Stockholm. Det skapar goda förutsättningar för en effektiv och kvalitativ handläggning av ärendena och bidrar också till en god arbetsmiljö.

Nya lokaler planeras för Särskilda åklagarkammarens och Avdelningen för särskilda utredningars verksamhet i Göteborg.

När det gäller Särskilda åklagarkammarens verksamhet och verksamhetsresultat går det inte att jämföra resultaten med de allmänna åklagarkammarna, specialistkammarna eller de olika riksenheterna då uppdraget och förutsättningarna är så olika.

Under år 2016 har ärendeinflödet till Särskilda åklagarkammaren minskat något. Lagföringen har ökat. Antalet domar som ogillats är fortfarande ganska högt. Balanserna och genomströmningstiderna har minskat. Antalet ändrade beslut vid överprövning är alltså mycket lågt. När det gäller tilldelade budgetmedel har kammaren gått med ett överskott på 1 180 000 kr för verksamhetsåret 2016. Skälet härtill beror bl.a. på viss förskjutning i tid av ersättningsrekrytering av åklagare och administratör.

Under verksamhetsåret 2016 har Särskilda åklagarkammaren handlagt ett antal ärenden som varit särskilt uppmärksammade i massmedia eller haft principiell betydelse. Exempel på sådana ärenden ges under avsnitt fyra i årsrapporten.

3 Resultatredovisning

Med ärenden avses ett upplägg i ärendehanteringssystemet som kan innefatta ett eller flera brott, brottsmisstankar och/eller personer. Med brott avses en registrerad händelse som kan vara brottslig. Med brottsmisstanke avses ett brott där en person knyts till brottet.

Med C-ärende avses brott där fängelse ingår i straffskalan. E-ärenden avser brott för vilket inte är föreskrivet svårare straff än böter, främst trafikbrott.

3.1 Ärendeflöde

Antalet inkomna, avslutade ärenden och balansförändring.

Samtliga ärenden	2014	2015	2016
Inkomna	8 477	8 794	8 405
Avslutade	8 725	9 053	8 587
Balansförändring	248	259	182

Samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2014	2015	2016
Inkomna	5 547	5 330	5 068

Samtliga ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden)	2014	2015	2016
Inkomna	2 930	3 464	3 337

Nästan alla ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden) avser s.k. ATK-ärenden (hastighetsövervakning med automatisk trafiksäkerhetskontroll). Förundersökning inleds automatiskt av polisen i dessa ärenden. Med något undantag läggs förundersökningarna ned i dessa ärenden då polisens fordon registreras av ATK-kameror vid s.k. brådskannde tjänsteutövning som ger polisen rätt att överträda viss trafikbestämmelse.

Inkomna ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) avseende vissa personkategorier

Uppdelningen i personkategorier baseras på att varje ärende kodas med personkategori (RIP-kod). Vissa ärenden kan innehålla två eller undantagsvis

flera personkategorier. Det innebär att nedan redovisade ärenden i vissa fall förekommer flera gånger.

Inkomna ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) avseende vissa personkategorier	2014	2015	2016
Polisanställda	6 549	6 414	6 151
Varav polisanställda - tjänst	5 776	5 964	5 549
Varav polisanställda - våld	1 552	1 177	1 055
Anställda inom åklagarväsendet	483	493	346
Varav anställda inom åkl.väsendet - tjänst	474	485	342
Varav anställda inom åkl.väsendet - fritid	10	5	4
Domare	82	266	117
Varav domare – tjänst	74	195	96
Varav domare - fritid	10	71	21
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	9	20	7
Riksdagsledamot – fritid	6	10	13
Statsråd – fritid	0	0	1
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	26	18	13
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	5	0	0
Övriga – tjänst	22	29	18
Övriga – fritid	9	10	15
Annan i brottsutredande verksamhet	0	8	18
Samtliga brott och brottsmisstankar (C- och E-ärenden)	2014	2015	2016
	10 068	11 036	10 085

3.2 Beslutsfördelning avseende brott och brottsmisstankar

Huvudsaklig beslutsfördelning i alla C-mål av samtliga brott och brottsmisstankar.

Procent av samtliga brott och brottsmisstankar	2014 %	2015 %	2016 %
Brottsmisstanken avslutas	3,46	5,2	4,5
Förundersökning inleds inte	46,30	61,20	69,3
Förundersökning läggs ned	47,78	30,4	21,9
Strafföreläggande	0,40	0,40	0,40
Åtal	1,46	1,80	3,7

3.3 Genomströmningstider

Genomströmningstiden från det att brott registrerats till det att åklagaren meddelat beslut.

Antal dagar	2014	2015	2016
Ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	15	18	13
Ärenden med enbart böter i straffskalan (E-ärenden)	3	3	3
Totalt	9	11	8

3.4 Tvångsmedel

Tvångsmedel	2014	2015	2016
Antal anhållna	3	2	0
Antal häktningframställningar	1	2	0

3.5 Inledda förundersökningar

I det följande redovisas antalet inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på personkategorier.

Inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2014	2015	2016
<i>Totalt</i>	2 340	2 380	1 791

Inledda förundersökningar i ärende med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på personkategorier. Uppdelningen på personkategorier baseras på att varje ärende kodas med personkategori (s.k. RIP-kod). Vissa ärenden kan innehålla två eller undantagsvis flera personkategorier. Det innebär att nedan redovisade ärenden i vissa fall förekommer flera gånger.

Inledda förundersökningar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på personkategorier	2014	2015	2016
Polisanställda	2 340	2 380	1 791
Varav polisanställda - tjänst	2 178	2 044	1 352
Varav polisanställda - våld	633	641	404
Anställda inom åklagarväsendet	137	196	98
Varav anställda inom åkl.väsendet - tjänst	133	178	96
Varav anställda inom åkl.väsendet - fritid	4	18	2
Domare	56	210	90
Varav domare – tjänst	47	145	73
Varav domare - fritid	9	65	17
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	3	15	1
Riksdagsledamot – fritid	3	4	9
Statsråd – fritid	0	0	1
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	15	18	13
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	5	0	0
Övriga – tjänst	11	19	8
Övriga – fritid	6	5	7
Annan i brottsutredande verksamhet	0	1	9
<i>Totalt</i>	2576	2834	2027

3.6 Lagföring

Med lagföring avses brottsmisstankar med beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse. Antalet beslut om åtalsunderlåtelse redovisas inte här då sådana beslut sällan meddelas av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. Flera brottsmisstankar kan ingå i ett ärende.

Lagföring av brottsmisstankar uppdelat på personkategorier

Uppdelning på personkategorier baseras på att varje ärende kodas med personkategori (RIP-kod). I följande tabell redovisas antalet lagförda brottsmisstankar uppdelade på personkategorier. Flera lagförda brottsmisstankar kan höra till samma ärende.

Under 2016 har lagföring skett i 3 ärenden avseende personkategorin anställda inom åklagarväsendet och i 10 ärenden avseende personkategorin domare.

Lagföring av brottsmisstankar i ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) uppdelat på personkategorier	2014	2015	2016
Polisanställda	164	104	249
Varav polisanställda - tjänst	93	53	98
Varav polisanställda - våld	9	12	2
Anställda inom åklagarväsendet	1	35	3
Varav anställda inom åkl.väsendet – tjänst (se kommentaren ovan)	0	33	3
Varav anställda inom åkl.väsendet - fritid	1	2	1
Domare (se kommentaren ovan)	5	44	10
Varav domare – tjänst (se kommentaren ovan)	0	31	6
Varav domare – fritid (se kommentaren ovan)	5	13	4
Riksdagsledamot i uppdraget som ledamot	0	0	0
Riksdagsledamot – fritid	1	1	2
Statsråd – fritid	0	0	0
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – tjänst	0	0	1
Arrestantvakt/Kriminalvårdsanställd – fritid	2	0	0
Övriga – tjänst	0	0	0
Övriga – fritid	3	0	1
Annan i brottsutredande verksamhet	0	2	2
<i>Totalt</i>	176	186	268

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) av alla ärenden med fängelse i straffskalan.

Procent lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden)	2014	2015	2016
	%	%	%
<i>Totalt</i>	2,4	2,6	4,0

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) av alla ärenden med fängelse i straffskalan inom respektive personkategori.

Procent lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) inom resp. kategori	2014 %	2015 %	2016 %
Polisanställda	2,5	1,6	4,0
Anställda inom åklagarväsendet	0,2	7,1	0,9
Domare	6,1	16,5	8,5

Procentuell andel lagföring av ärenden med fängelse i straffskalan där förundersökning har inletts.

Andel lagföring av samtliga ärenden med fängelse i straffskalan (C-ärenden) där förundersökning inletts	2014 %	2015 %	2016 %
	6,8	6,6	13,2

Lagföring av de vanligaste förekommande brott.

Brottstyp	Antal
Dataintrång	68
Bidragsbrott av normalgraden mot Försäkringskassan	56
Bidragsbrott, ringa, mot Försäkringskassan	40
Tjänstefel inkl. grovt	17
Rattfylleri, inkl. grovt, under påverkan av enbart alkohol eller under påverkan av både alkohol och narkotika	13
Olovlig körning inkl. grovt	6
Våldsamt motstånd	5
Narkotikasmuggling, ej grov, olovlig införsel av narkotika, olovlig utförsel av narkotika	5
Misshandel, annan än grov, mot man 18 år eller äldre, obekant med offret, utomhus	4
Vållande till kroppsskada eller sjukdom i samband med trafikolycka	4
Ofredande mot kvinna 18 år eller äldre	3
Bedrägeri, övrigt bedrägeri	3
Trolöshet mot huvudman	3
Bokföringsbrott, av normalgraden, konkurs	3
Övriga brott mot 15 kap., dock inte i samband med bedrägeri	3
Vårdslöshet i trafik	3
Totalt	236

3.7 Domar och strafförelägganden

Med brott i tjänsten eller tjänstebrott avses brott som har samband med den enskildes tjänstgöring. Med fritidsbrott avses brott som saknar samband med tjänsten.

Antal domar	2014	2015	2016
Totalt	88	83	71
- varav bifall	67	52	49
Totalt i tjänsten	60	48	42
- varav bifall	46	28	23
Totalt i fritid	28	35	29
- varav bifall	21	24	26

Strafförelägganden	2014	2015	2016
Totalt	39	23	26

Under år 2016 har sammanlagt 71 domar meddelats av tings- eller hovrätt där åklagare vid Särskilda åklagarkammaren varit part. De domar som redovisas som bifallna utgörs av både bifallna åtal och där endast en del av åtalet bifallits.

Sammanlagt har åtalen bifallits i 49 domar (69 procent bifall av samtliga domar), varav 42 domar avsett påstådda brott i tjänsten (59 procent av samtliga domar) och 29 domar fritidsbrott (41 procent av samtliga domar).

Av sammanlagt 71 domar avser 80 procent (57 domar) polisanställda. Av domarna avseende polisanställda avser knappt 60 procent (34 domar) brott i tjänsten. 21 procent (12 domar) av de senare domarna avser våld i tjänsten och knappt 39 procent (22 domar) övriga tjänstebrott. Tingsrätten har bifallit åtalet i 36 (69 %) och således ogillat åtalet i 16 (31 %) domar.

Hovrätten har bifallit åtalet i 13 (68 %) av de överklagade domarna och ogillat åtalet i 6 (32 %) av dessa.

26 godkända strafförelägganden har utfärdats under året. Ett strafföreläggande motsvarar en dom och vinner laga kraft när den som strafförelagts godkänt föreläggandet.

3.8 Överprövningar

Den som inte är nöjd med en åklagares beslut kan begära överprövning av detta. Överåklagaren och vice överåklagaren vid Utvecklingscentrum Malmö meddelare överprövningsbeslut i nästan alla överprövningsärenden där grundbeslutet meddelats av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. Antalet överprövningar och antalet ändrade beslut vid Utvecklingscentrum Malmö återges i nedan angivna tabell.

Överprövningar vid UC Malmö	Antal	Antal ändrade	% ändrade
2014	280	5	1,8 %
2015	253	1	0,4 %
2016	302	6	1,9 %

3.9 Kostnader, personal och arbetsmiljö

Förbrukade medel

Den totala budgeten och de faktiska kostnaderna för Särskilda åklagarkammarens verksamhet fördelad på personal- och driftkostnader för år 2016 framgår av följande tabell. Kammaren visare ett överskott på 1 180 000 kr för verksamhetsåret 2016. Överskottet beror bl.a. på viss förskjutning i tid av ersättningsrekryteringar av åklagare och administratör.

Budgetposter	Budget	Ack utfall
Alla verksamhetskoder	21 016 /-000	19 835 886
Åklagarkammare - driftkostnader	1 141 161	902 654
Allmän verksamhet	180 000	135 029
tele/post	180 000	157 839
lokalkostnader	30 000	30 557
Resor	205 000	152 360
Resor, FU-ledning		50 074
Resor, tingsrätt		49 546
Resor, hovrätt		12 220
Tjänstebil/Förmånsbil	64 369	17 105
Intern information	170 000	55 482
Kompetensutveckling/utbildning	40 000	9 124
Inventarier	40 000	5 169
Representation	10 000	13 166
Arbetsmiljö	35 000	90 434
Samverkansmöten	120 000	94 522
Lånekostnader	66 792	60 236
Åklagarkammare - personalkostnader	19 874 840	18 933 232
Åklagare	17 066 619	16 692 755
Administrativ personal	3 059 015	2 240 478
Justeringspost	250 794	

Personalläget

Personalläget har varit stabilt under året 2016 trots en del personalförändringar. Kammarens chef har slutat sin anställning och gått i pension. Ny chef för kammaren tillträdde i september 2016. En chefsåklagare tjänstgör 60 % och en annan chefsåklagare tjänstgör 80 %. Vid utgången av 2016 tjänstgjorde 11 åklagare (10,4 årsarbetskrafter) vid Särskilda åklagarkammaren. En chefsåklagare har rekryterats och tillträder befattningen den 1 mars 2017. Kammarens IT-administratör gick i pension vid årsskiftet 2016/2017. En ny IT-administratör har rekryterats och tillträder befattningen 1 mars 2017. En administratör tjänstgör 80 %. Fem åklagaradministratörer (4,3 årsarbetskrafter) tjänstgjorde vid Särskilda åklagarkammaren vid utgången av 2016.

4 Representativa och uppmärksammade ärenden

En redovisning ska ske av ett urval av ärenden som handlagts under 2016 och som är representativa för verksamheten som bedrivs vid Särskilda åklagarkammaren. Ärendena ska vara av principiell natur samt varit särskilt uppmärksammade. Nedan följer en sådan redogörelse.

Polisanställda

Nedlagd förundersökning – tjänstefel

En man som knivhuggit en polis i armen i Uppsala sköts ihjäl av polisen. Båda poliserna i patrullen sköt mot mannen. Förundersökningen lades ned på grund av nödvärn.

Nedlagd förundersökning – tjänstefel

En man som hotat allmänheten med pistol sköts ihjäl av polisen sedan mannen hotat en polisman med pistolen. Förundersökningen lades ned på grund av nödvärn.

Nedlagd förundersökning - tjänstefel

Det s.k. kvinnoregistret fördes hos brottsoffergruppen vid Södertörnspolisens och innehöll en stor mängd känsliga personuppgifter avseende målsägande och misstänkta personer.

Åklagare fann att känsliga personuppgifter hade behandlats i en utsträckning som kunde ifrågasättas, att registrering under en viss tidsperiod hade skett utan laga stöd och att gallring och loggning inte skett.

Förundersökningen lades ned med följande motivering. Huruvida behandlingen av känsliga personuppgifter varit absolut nödvändig är en bedömningsfråga där det finns utrymme för olika uppfattningar. Det krävs ett klart avsteg från en rimlig bedömning för att straffansvar ska komma i fråga. Handläggande åklagare ansåg inte att så var fallet här. Ett tjänstefel som är att anse som ringa är inte straffbart. Åklagaren gjorde bedömningen att de brister som framkommit hade sin grund dels i organisatoriska brister, dels i bristande kunskap och inte var av den graden att de var att bedöma som straffbart tjänstefel.

Förundersökning inleddes ej - tjänstefel

Anmälningar hade gjorts mot Rikspolischefen i anledning av att denne under Almedalsveckan fällt uttalanden med innebörd att han inte delade Sverigedemokraternas partiordförandes, Jimmy Åkesson, värderingar, och att han skulle avgå om denne skulle bli statsminister.

De i anmälningarna åsyftade uttalandena har inte ansetts gjorda vid myndighetsutövning och kan då inte grunda ansvar för tjänstefel. Inte heller har de på annat sätt bedömts att uttalandena strider mot rätten att fritt uttrycka tankar

och åsikter. Lämpligheten av att en myndighetschef offentligt uttalar sig på påstått sätt faller utanför åklagarens uppgift att bedöma.

Förundersökning nedlagd - tjänstefel

Polis hade larmats till en flerfamiljfastighet i anledning av att en man med skärvapen där skadat en annan person. Vid polisens ankomst möttes de av en psykotisk man beväpnad med en sabel och en kökskniv, som rusade mot polismännen. Under polismännens reträtt ned mot en trappavsats har de först sprutat pepparspray på mannen, därefter på kort avstånd avlossat ett lågt riktat skott, utan effekt, varpå ytterligare ett skott avlossats mot mannens ben, vilket fick till följd att denne föll omkull framlänges.

Polismännen bedömdes ha befunnit sig i en nödvärnssituation och det använda våldet var inte varit uppenbart oförsvarligt.

Mannen fördes till sjukhus på grund av skottskadan. När han vaknade, efter att ha varit nedsövd, och lossades från bältessängen uppträdde han psykotiskt och med upprepade kraftiga knytnävslag angrep han den psykvårdare som vakade hos honom. Två kvinnliga polismän som stått och bevakat utanför sjukrummet kom till undsättning. Med stora svårigheter lyckades de med armlås runt mannens huvud dra den alltfjämt slående 158 kg tunga mannen ned på golvet. Man försökte betvinga hans våldsamma kroppsrörelser med fasthållning och batongslag mot ryggen. Slutligen fick man ned honom liggande på magen där en av polismännen lade sig över mannens skulderblad och rygg och möjligen med ett knä pressade honom mot golvet. Den andre polismannen ställde sig på mannens ben och psykvårdaren höll fast ena armen. Under det våldsamma tumultet på golvet drabbades mannen av hjärtstillestånd. Trots att sjukvårdspersonal omgående satt in livsuppehållande åtgärder kunde mannens liv inte räddas. Rättsläkare har i utlåtande uttalat att ingen av de vid polisingripandet uppkomma skadorna, varken var för sig eller i kombination, har varit livshotande utan omständigheterna talar för att dödsorsaken varit hjärtstillestånd i samband med att personen befunnit sig i ett uttalat agiterande tillstånd (s.k. exiterad delirium).

Polispersonalen har haft tjänsteplikt att handla för att undsätta annan person som var utsatt för ett påbörjat och överhängande brottsligt angrepp. De har haft laga befogenhet att använda det mått av våld som erfordrats för att häva angreppet. Våldsanvändningen har med hänsyn till mannens aggressiva psykomotoriska agitation och kropps-konstitution bedömts som försvarlig.

Ogillat åtal - misshandel alt. tjänstefel

I samband med att en för provtagning och misstänkt narkotikabruk medtagen obstinat person blev utsläppt från polisstationen hade denne på gatan utanför uttryckt tillmälen och betett sig störande mot polispersonalen. En polisman hade då bestämt sig att avvisa personen från platsen och sprungit efter honom, brutit upp ena armen på ryggen och kopplat grepp om halsen/ansiktet och lagt ned personen på marken. Vid tillfället hade personens vänstra axel, som föregående dag gått ur led, nu på nytt gått ur led i anledning av polismannens grepp.

Tingsrätten friade för misshandel och menade att polismannens uppsåt inte täckte axelluxationen och därmed följande smärta, samt att åtgärden varit försvarlig. Domstolen ansåg vidare att det för polispersonalen varit enklare att låta personen löpa, men menade att det måste finnas gränser för vad polismän i tjänst skall behöva tåla. En enig domstol godtog polismannens invändning att han på grund av personens agerande haft svårt att besinna sig, och friade även för tjänstefel.

Åtal väckt – bl.a. för narkotikasmuggling

En polisman åtalades bl.a. för narkotikasmuggling. Polismannen dömdes för bl.a. narkotikasmuggling och stöld av tjänstevapen till fängelse tre månader. Domen har överklagats.

Åtal väckt - trolöshet mot huvudman

Under år 2016 väcktes åtal mot en anställd vid Polismyndigheten för trolöshet mot huvudman bestående i att han haft tillgång till ett för Polismyndigheten utfärdat kreditkort att användas för huvudmannens räkning. Han har missbrukat förtroendeställningen genom att använda kreditkortet för att tanka egna bilar och för att betala parkeringsavgifter för egna fordon. Vilket inneburit vinning för honom och skada för Polismyndigheten.

Åtal väcktes även för stöld genom att den anställde hade tagit en expanderbatong tillhörande Polismyndigheten och för bedrägeri genom att den anställde på Tradera haft kontakt med en person och till denne sålt en polisjacka. Pengarna överfördes men varan levererades aldrig trots flera påminnelser. Den anställde vilseledde köparen genom att svikligen förtiga att han aldrig haft för avsikt att skicka jackan. Genom detta vilseledande förmåddes köparen att sätta in pengar på den anställdes konto. Åtgärden innebar vinning för den anställde och motsvarande skada för köparen.

Åtal väcktes även för bidragsbrott och bidragsbrott, ringa.

Tingsrätten fann samtliga åtalade gärningar styrkta och fällde personen till ansvar för dessa till villkorlig dom och 70 dagsböter. Domen överklagades inte. Den anställde slutade sedan på eget initiativ sin anställning vid Polismyndigheten.

Åtal väckt - hemfridsbrott

Åtal väcktes i december år 2015 mot en polis för hemfridsbrott bestående i att denne olovligen inträngt i en persons bostad. I andra hand gjordes gällande tjänstefel bestående i att han genomfört en husrannsakan i en persons bostad utan att beslut härom fattats av en undersökningsledare eller att fara i dröjsmål förelåg. Genom detta åsidosatte han vad som gällde för uppgiften som polis.

Åtal väcktes även för tjänstefel bestående i att han underlåtit att ta upp anmälan om stöld och att ta en moped i beslag som skäligen kunde antas ha betydelse för utredning om brott eller vara avhänt en person genom brott. Istället förmådde han person att lämna över nycklar till mopeden och samtliga lås och lät en person lämna platsen på mopeden. Genom detta åsidosatte han vid sin myndighetsutövning vad som gällde för uppgiften som polis.

Tingsrätten fann i dom som meddelades år 2016 inte styrkt att han gjort sig skyldig till att olovligen ha trängt in i målsägandens bostad. Men eftersom han gått in i målsägandens bostad utan att ha rätt till det hade han gjort sig skyldig till tjänstefel. Tingsrätten fann att gärningen inte kunde bedömas som ringa.

Tingsrätten fann vidare att de uppgifter som han hade fått från personerna och omständigheterna i övrigt var sådana att han har haft skyldighet att ta upp en anmälan om stöld och ta mopeden i beslag. Han hade åsidosatt vad som gällt för uppgiften. Gärningen var inte att bedöma som ringa och han fälldes till ansvar för tjänstefel. Påföljden bestämdes till dagsböter.

Anställda inom åklagarväsendet och vid domstol

Dom - tjänstefel

En åklagare var från juni år 2007 ansvarig förundersökningsledare i ett ärende i vilket redan i februari år 2005 gjorts ett beslag av en kassaregisterapparat. Åklagaren lade ned förundersökningen i augusti år 2007 utan att beslaget hävdades eller blev föremål för någon form av talan. Både den som beslaget gjorts från som ett finansbolag har flertal gånger påmint åklagaren och avkrävt beslut i beslagsfrågan. Först i februari år 2015 har åklagaren i domstol framställt yrkande om att kassaregisterapparaten skulle förverkas.

Hovrätten dömde åklagaren för tjänstefel. Åklagaren hade av oaktsamhet åsidosatt sin uppgift under perioden den 26 oktober 2007 – den 17 februari 2015. Påföljden bestämdes till dagsböter 30 x 600 kr.

Åtal – tjänstefel

Riksåklagaren har väkt åtal mot en rådman och två domstolshandläggare samt en åklagare för tjänstefel då häktningförhandlingen inte hållits inom 96-timmar enligt rättegångsbalkens regler.

Den aktuella helgen var domstolen hårt belastad med häktningsframställningar. Det kom in dubbelt så många framställningar på fredagen som det brukar. Då domstolshandläggaren på lördag skulle sätta ut förhandlingar kom dessa beträffande två anhållna att sättas ut på söndagen till en tid då fristen om 96-timmar från gripandet överskridits. Domstolshandläggaren hade delegation att på egen hand göra detta.

När den första förhandlingen påbörjades framkom tolkbehov. Parterna diskuterade då hur den fortsatta handläggningen skulle ske, och kontrollerade tiderna, men utgick felaktigt från anhållningstiden i stället för gripandetiden. Det läggs domaren till last att hon hållit häktningförhandlingar och häktat de både samt åklagaren att han framställt yrkandena om häktning i stället för att häva anhållandena. Domstolshandläggaren vilken tjänstgjorde som protokollförare, upplyste på fråga, parterna felaktigt om anhållningstid i stället för gripandetid. Misstaget uppmärksammades av rådmannen då hon måndag eftermiddag skulle justera protokollen. De häktade försattes då omedelbart på fri fot.

Åtal väckt - tjänstefel

Riksåklagaren har väckt åtal mot rådmann och åklagare för tjänstefel. Åklagaren begärde och väckte åtal för ett brott som inte omfattades av beslut om utlämning. Rådmanen häktade och dömde för det aktuella brottet tillsammans med ytterligare ett brott, vilket omfattades av utlämningsbeslutet. Felet upptäcktes i samband med förhandlingen i hovrätten.

Övriga

Förundersökning nedlagd - hets mot folkgrupp

På en riksdagsledamots publika del av hennes facebook-konto hade annan person som inlägg i kommentarsfält lagt upp en film som bar SVT:s logga. Filmen var dock manipulerad. Den svenska textremsan stod inte alls i överensstämmelse med innehållet som på filmen uttrycktes på ett afrikanskt språk. Sammantaget uttryckte den manipulerade filmen missaktning för folkgrupp med anspelning på etniskt ursprung. Den bedömdes därför som kränkande.

Inget annat har kunnat visas än att riksdagsledamoten initialt vare sig sett hela filmen eller förstått dess fulla innebörd. Så snart riksdagsledamoten blivit varse filmens rätta karaktär har hon tagit bort den från sin facebook-sida i enlighet med vad som sägs i lagen (1998:112) om ansvar för elektroniska anslagstavlur.

Åtal väckt - ohörsamhet mot ordningsmakt

En riksdagsman har i oktober år 2015 i Malmö anslutit sig till en folksamling som störde allmän ordning genom att på olika sätt förhindra polisen att utföra en rivning av ett tältläger. Riksdagsmannen har tillsammans med andra personer lagt sig på en tältduk. På uppmaning av polisen har riksdagsmannen inte flyttat på sig. Polismannen har tvingats att med handkraft flytta på honom. Härutöver har riksdagsmannen erhållit flera befallningar från polismän på platsen om att avlägsna sig eller backa undan eftersom han under cirka tre timmars tid av och till försvårat eller hindrat polismännens arbetsuppgifter genom att stora delar av denna tid uppehålla sig i direkt anslutning till de tält som skulle rivas. Riksdagsmannen fälldes för ohörsamhet mot ordningsmakt och påföljden bestämdes till 50 dagsböter.

Domen har överklagats.

Åtal väckt - tjänstefel

En militärpolisman och tillika vaktchef, har i november år 2015 på Livgardet i Kungsängen mottagit en anmälan om att militär personal kört personbil i berusat tillstånd och att det därvid inträffat en dikeskörning inne på Livgardets område. Militärpolismanen har efter informationen underlåtit att vidta adekvata polisära åtgärder, såsom alkoholutandningsprov och att anmäla till jouråklagare. Genom detta åsidosatte han vid myndighetsutövning vad som gällde för uppgiften.

Attunda tingsrätt dömde militärpolismanen för tjänstefel och bestämde påföljden till 40 dagsböter. Domen har vunnit laga kraft.

5 Åtgärder som vidtagits eller bör vidtas för att utveckla verksamheten

Utvecklingsarbetet vid Särskilda åklagarkammaren har även fortsatt under verksamhetsåret 2016.

Tjänsteföreskrifter

De tjänsteföreskrifter som tagits fram för Särskilda åklagarkammaren har kompletterats och justerats under år 2016.

Rådgivande åklagare och gemensamma genomgångar av svårbedömda ärenden

I vissa svårbedömda och komplicerade ärenden har förundersökningsledaren fått stöd av rådgivande åklagare. Den rådgivande åklagarens uppdrag har varit att stödja och hjälpa den ansvarige åklagaren. Det är dock alltid den handläggande åklagaren som har det fulla ansvaret för åklagaruppgiften.

Vid några tillfällen har ärenden även formlöst diskuterats i en vidare krets av åklagare vid Särskilda åklagarkammaren. Samtliga beslut att väcka åtal eller att utfärda strafföreläggande samt alla domar skickats ut till samtliga åklagare vid kammaren. Syftet med detta är att försöka skapa en så enhetlig tillämpning som möjligt.

Överenskommelse med Avdelningen för Särskilda utredningar

En särskild överenskommelse avseende den gemensamma handläggningen av brottmålsärenden har tidigare träffats med Avdelningen för särskilda utredningar. I denna överenskommelse anges bl.a. handläggningstider för utredarna och åklagarna, när och hur den gemensamma uppföljningen och bevakningen av ärenden ska ske, vilka administrativa regler som ska gälla samt att åklagarna och utredarna kan bilda särskilda team om så krävs. Överenskommelsens syfte är att bidra till en enhetlig och effektiv handläggning av brottmålsärendena.

Under 2016 har också regelbundna uppföljningar genomförts mellan Särskilda åklagarkammaren och Avdelningen för särskilda utredningars kansli och de olika lokala kontoren.

Arbetsplatsträffar, medarbetarsamtal och lönesamtal m.m.

Under år 2016 har det vid Särskilda åklagarkammaren genomförts månatliga arbetsplatsträffar utom under sommarmånaderna. Medarbetarsamtal och lönesamtal har hållits med samtliga medarbetare vid kammaren.

Chefen för Särskilda åklagarkammaren har vid flera tillfällen besökt kammarens olika arbetsplatser och därvid tillsammans med de enskilda medarbetarna bl.a. tagit upp arbetsmiljöfrågor.

Effektivitetsvinster genom s.k. prövningslottning

Under verksamhetsåret år 2016 har det inkommit 8 405 ärenden till Särskilda åklagarkammaren. Av dessa utgör 60 % brott med fängelse i straffskalan. Därutöver har det inkommit 3 337 bötesärenden till kammaren. Merparten av dessa ärenden är s.k. ATK-ärenden, alltså då polisen i tjänsten överträtt gällande hastighetsbestämmelser. ATK-ärendena lagförs väldigt sällan med hänsyn till att polisen vid brådskande tjänsteutövning haft laglig rätt att köra för fort.

Förundersökning avseende brott med fängelse i straffskalan inleds endast i cirka 30 % av alla anmälningar mot polisanställda. Det innebär således att en stor mängd av dessa ärenden skrivs av utan att förundersökning inleds. Anledningen till att så många ärenden skrivs av direkt är att många av de anmälda gärningarna inte är straffbara. En polisanställd kan också göra fel, uppträda olämpligt eller göra ett mindre bra jobb utan att hans handlande är brottsligt.

Då det i många ärenden redan från början är uppenbart att det inte finns anledning att anta att brott som hör under allmänt åtal har förövats så har det på Särskilda kammaren sedan några år tillbaka inrättats en särskild berednings- och bedömningsfunktion för anmälningar mot polisen (den s.k. prövningslottningen). De ärenden som polisen väljer att prövningslotta lottas på en mycket erfaren åklagare som sedan avgör om ärendet ska lottas ut på kammarens övriga åklagare eller om ärendet genast ska skrivas av utan fortsatt granskning. Detta arbetssätt har inneburit att åklagare- och polisresurserna på ett effektivt sätt kunnat koncentreras till de ärenden där det finns anledning att anta att brott har förövats. Dessutom har arbetssättet inneburit att ärenden som är av arbetsrättsligt karaktär mycket snabbt kunnat överlämnas till polisen så att polisen har möjlighet att snabbt ta ställning om det finns anledning att göra en arbetsrättslig utredning eller vidta andra åtgärder.

En åklagare och en utredare från Avdelningen för särskilda utredningars kansli har fått i uppdrag att granska om de ärenden som polisen valt att prövningslotta verkligen borde ha prövningslottats. Vid denna granskning, som i skrivande stund ännu inte är helt genomförd, har konstaterats att polisens bedömning av de ärenden som de valt att prövningslotta är korrekt.

Fortlöpande avstämningar-rundskick, av vissa beslut, åtal, strafförelägganden och domar

En viktig del i åklagarnas arbete på Särskilda åklagarkammaren är att delge varandra vissa beslut, strafförelägganden, åtal och domar. Detta arbetssätt bidrar till att höja kvalitén och likformigheten i åklagarnas arbete.

Arbetsplatsträffar och rikskammarmöten

Särskilda åklagarkammaren håller arbetsplatsträffar varje månad via SKYPE med undantag av sommarmånaderna. Vid dessa träffar behandlas bl.a. medarbetarnas arbetssituation samt vissa rättsliga frågor. Ett par gånger per år samlas också medarbetarna till s.k. riksmöten. Det ena riksmötet ägde rum i maj vid Styrso Skäret i Göteborg.

Vid detta möte diskuteras bl.a. åklagarrollen, arbetsmiljöfrågor, uppföljningsfrågor och rättsliga frågor.

Syftet med riksmötena är bl.a. att säkerställa och förbättra medarbetarnas arbetsmiljö och att handläggningen av ärendena vid kammaren ska vara så effektiv, enhetlig och rättssäker som möjlig. En viktig del med mötena är också att skapa en gemenskap bland medarbetarna. Detta är särskilt viktigt då kammarens personal finns på olika i landet. Till mötena inbjuds ibland också föredragshållare.

Möten med Avdelningen för Särskilda utredningar

Chefen för Särskilda åklagarkammaren och chefen för Avdelningen för Särskilda utredningar möts en gång per månad för att diskutera gemensamma frågor. Syftet med mötena är bl.a. att fånga upp viss frågeställningar och att verka för att handläggningen vid respektive enhet blir likformig och håller hög kvalitet.

Under hösten har det genomförts en gemensam konferens i Bålsta i Stockholm med personal vid Särskilda åklagarkammaren och Avdelningen för Särskilda utredningar.

Vid denna konferens var bl.a. föredragshållare från Tullverket, Kustbevakningen och Migrationsverket inbjudna för att informera om deras verksamhet. Konferensen var mycket uppskattad och en liknande konferens kommer att genomföras under hösten 2017.

Resultatgenomgångar och uppföljningar

Åklagarmyndighetens ekonomiavdelning skickar månadsvis ut statistikrapport rörande Särskilda åklagarkammaren verksamhetsresultat. Rapporten innehåller bl.a. uppgifter om antalet inkomna ärenden, brott och brottsmisstankar, andelen inledda förundersökningar och lagföringsandelen.

Vid kammarens arbetsplatsträffar diskuteras alltid kammarens verksamhetsresultat. Vid dessa diskussioner utgör rapporterna ett stort stöd. Vidare sker en löpande uppföljning av åklagarnas rotlar. En förteckning av äldre

ärenden tas regelbundet fram och följs upp och diskuteras med de enskilda åklagarna.

Polisens underrättelseverksamhet

Om ett underrättelseuppdrag indikerar att en polisanställd, viss uppdragstagare hos polisen eller polishögskoleelev utövar eller kommer att utöva allvarlig brottslig verksamhet ska ärendet överlämnas till en åklagare vid Särskilda åklagarkammaren för prövning av om en förundersökning ska inledas eller inte. Flertalet av dessa underrättelseärenden hanteras av några särskilt utpekade poliser vid Avdelningen för särskilda utredningar och en särskilt utpekad åklagare vid Särskilda åklagarkammaren, I förordningen (2014:1106) om handläggning om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare regleras bl.a. hur underrättelseuppdrag avseende polisanställda m.fl. ska hanteras.

Åklagare vid Särskilda åklagarkammaren får inte delta i den myndighetsutövning som sker i polisens underrättelseverksamhet. Åklagaren ska tillse att samtliga åklagarbeslut registreras vid Särskilda åklagarkammaren. Det gäller även direktiv om att s.k. förutredningsåtgärder ska vidtas.

Under 2016 har mycket begränsat antal underrättelseärenden föredragits för den särskilt utsedde åklagaren vid Särskilda åklagarkammaren.

Med anledning av den svåra gränsdragning som råder mellan underrättelsearbetet och förundersökning och att åklagare inte på något sätt ska vara involverad i underrättelsearbetet har Avdelningen för särskilda utredningar påbörjat en översyn av 10 § förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare. Syfte med översynen är att få till en regeländring där det klart framgår att åklagare inte på något sätt ska vara involverad i polisens underrättelsearbete.

Utbildning och kompetensutveckling

I syfte att upprätthålla och vidareutveckla den allmänna kompetensen på kammaren har administratörer och åklagare deltagit i olika utbildningar som anordnats av Åklagarmyndigheten. Åklagare har också genomfört studiebesök hos polisen. Det har också skett ett utbyte mellan kammarens administratörer och Avdelningen för särskilda utredningars samordning som finns vid kansliet i Stockholm.

Särskilda åklagarkammarens biträdande chef bör alltid vara en vice överåklagare

Chefen för Särskilda åklagarkammaren leds av en överåklagare. Det bör i lämpliga styrdokument även slås fast att den ställföreträdande chefen ska vara en vice överåklagare. Skälet härför är bl.a. samtliga åklagare vid kammaren är lägst chefsåklagare och det vid interna och externa kontakter kan krävas att en högre åklagare, med den auktoritet som följer med titeln, representerar verksamheten och även kan kliva in när kammarens chef är frånvarande.

6. Kommentarer och bedömningar

Ärenden med fängelse i straffskalan har minskat. Lagföringen och antalet domar har fortsatt att öka. Genomströmningstiderna har minskat. Antalet ändrade beslut vid överprövningar är alltjämt mycket låg. Kammaren har även för år 2016 visat ett ekonomiskt överskott.

I det följande kommenteras och bedöms endast vissa särskilda förhållanden.

Åklagarens uppgift är att utreda och lagföra brott. Åklagarna utövar således ingen allmän tillsyn över polisen. Vid något/några tillfällen har Polismyndigheten anmält händelser till Särskilda åklagarkammaren där syftet har varit att få till stånd en oberoende granskning av hur polisen agerat i olika hänseenden. Det ankommer inte på åklagare vid Särskilda åklagarkammaren att uttala sig om ifrågasatta fel, eller brister eller om bedömnings- eller policyfrågor hos polisen så länge som det inte finns anledning att anta att brott begåtts. Allmänna tillsynsfrågor måste omhändertas inom ramen för polisens egen tillsynsverksamhet.

Kan Särskilda åklagarkammarens verksamhetsresultat jämföras med andra kammares resultat?

Den verksamhet som bedrivs vid Särskilda åklagarkammaren skiljer sig i väsentliga hänseenden från verksamheten vid allmänna åklagarkammare. Åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren bedömer alla anmälningar och leder samtliga förundersökningar mot poliser, åklagare och andra befattningshavare som faller inom kammarens målområde. I den allmänna verksamheten är det polisen som är förundersökningsledare i en stor del av brottmålsärendena. Om man jämför lagföringen vid Särskilda åklagarkammaren med lagföringen vid de allmänna åklagarkammarna bör man därför för den senare väga in lagföringen beträffande samtliga anmälningar som upprättas inom polisen. Det är därför inte meningsfullt att t.ex. jämföra lagföring, handläggningstider m.m. mellan Särskilda åklagarkammaren och de allmänna åklagarkammarna.

Ärendeinflödet

Ärendeinflödet med ifrågasatt brott med fängelse i straffskalan har fortsatt att minska under året. En orsak till denna minskning kan vara att Polismyndighetens omorganisation alltjämt inte satt sig. Trots minskningen upplever åklagaren att flera av ärendena har blivit mer komplicerade och därför kräver mer utredningsresurser och tar längre tid att handlägga.

Lagföringen

Med lagföring avses i detta sammanhang väckta åtal och utfärdade strafförelägganden. Ett strafföreläggande gäller som en lagakraftvunnen dom så snart föreläggandet godkänts av den förelagda.

Lagföringsandelen av ärenden med fängelse i straffskalan har fortsatt att öka under år 2016, vilket medfört åklagarna vid kammaren tillbringat mer tid i domstol. Vad denna ökning beror på är väldigt svårt att uttala sig om.

Domstolsprövning

Antalet ogillade domar är alltså förhållandevis hög. Skälet till detta har diskuterats och analyserats. En allmän uppfattning bland kammarens åklagare är att domstolarna ställer betydligt högre krav på bevisning i polismålen jämfört med kraven i andra mål.

Överprövningar

Överprövningsverksamheten innebär att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren står under viss tillsyn. Så gott som samtliga överprövningar av åklagarnas beslut sker vid Utvecklingscentrum Malmö. Ändringsfrekvensen är mycket låg. Den låga ändringsfrekvensen tyder på att kvalitén på åklagarnas handläggning är hög.

Personalläget

11 åklagare (10,4 årsarbetskrafter) och 5 administratörer (4,8 årsarbetskrafter) tjänstgjorde vid Särskilda åklagarkammaren i slutet av 2016.

Ärenden per administratör vid Särskilda åklagarkammaren är alltså en av de högsta i landet om man jämför med de allmänna åklagarkammarna. Arbetsuppgifterna för administratörerna är i stort sett detsamma som för administratörerna vid andra åklagarkammare. Det som i administrativt hänseende skiljer verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren från andra åklagarkammare är framför allt antalet frihetsberövade och omfattningen av sessionsverksamheten.

Antalet ärenden per åklagare är fortfarande bland det högsta i landet. Antalet komplicerade ärenden har ökat under år 2016.

Med beaktande av ärendeinflödet, ärendenas svårighetsgrad och det moderna arbetssätt som utvecklats vid Särskilda åklagarkammaren bedöms personalresurserna under 2016 varit väl avvägda och tillräckliga trots att kansliresursen varit sårbar.

Ändringar i den framtida ärendetillströmningen och behovet av personal under de kommande åren är svår att förutse. Det torde dock inte vara osannolikt att ärendetillströmningen kommer att öka när polisens omorganisation har satt sig.

Inom de närmaste åren kommer några åklagare och en administratör gå i pension. Det är därför av stor vikt att kammaren kan nyrekrytera åklagare och administratör i god tid innan pensionsavgångarna så att en kompetensöverföring kan ske till de som nyrekryteras till kammaren.

Resultatet motsvarar de krav som kan ställas på verksamheten

Den sammantagna bedömningen är att verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren under år 2016 motsvarar de krav som ställts på kammaren.

7 Riskanalys

Den administrativa verksamheten vid Särskilda åklagarkammaren är sårbar. Tekniska avbrott riskerar att slå ut arbetet. Personer som ständigt söker kontakt med företrädare för kammaren utgöra en arbetsbelastning för medarbetarna. Medietrycket ställer också särskilda krav på åklagarna. En annan risk kan vara om Avdelningen för särskilda utredningar skulle få minskade resurser för genomförande av utredningar. Detta skulle påverka deras möjligheter att biträda åklagarna vid Särskilda åklagarkammaren.

Säkrad åklagarresurs och kompetens

Under verksamhetsåret 2017 beräknas minst en åklagare och en administratör sluta vid Särskilda åklagarkammaren. Därutöver beräknas tre åklagare och en administratör gå i pension under de kommande två till tre åren.

De åklagar- och administrativa uppgifter som utförs vid Särskilda åklagarkammaren tar tid att lära sig. Det är därför av stor vikt att kammaren i god tid innan någon personal slutar kan rekrytera ny personal så att kammarens kompetens kan bibehållas. Kammaren har påbörjat nyrekrytering av en chefsåklagare och en administratör. För att åklagarna på Särskilda åklagarkammaren ska kunna lösa sin uppgifter är det också viktigt att åklagarna tillförsäkras nödvändiga resurser från Avdelningen för särskilda utredningar.

Sårbarhet

Vid Särskilda åklagarkammaren tjänstgör idag 11 åklagare och fyra administratörer. En chefsåklagare och en IT-administratör kommer att tillträda sina befattningar den 1 mars 2017. En åklagare kommer att gå i pension i månadsskiftet april/maj 2017. Rekrytering av en chefsåklagartjänst pågår. När dessa personer är på plats förfogar kammaren över en tillräcklig personalresurs med hänsyn till arbetsbelastning och ärendenas karaktär.

Det är få åklagaradministratörer på kammaren. Den administrativa resursen är dock tillräcklig då kammaren har en effektiv och koncentrerad organisation och tillämpar moderna och effektiva handlägningsrutiner där det elektroniska systemet används fullt ut. Vid arbetstoppar är kansliet dock sårbart framfört allt om någon är sjuk eller frånvarande på grund av något annat skäl. Det är därför viktigt att åklagarna bibehåller sin administrativa kompetens så att de i akuta situationer kan fullgöra sådana administrativa uppgifter som normalt ska utföras av administratörer.

Avbrott – teknik

Avbrott i den elektroniska kommunikationen eller andra tekniska avbrott kan medföra stora svårigheter att vidmakthålla verksamheten. Därför måste avbrottsplaner tas fram i samarbete med Åklagarmyndighetens huvudkontor. Ett problem som i bland kan uppkomma är avbrott i den allmänna kommunikationen då åklagaren ska ta sig till en ort för genomförande av förundersökningsåtgärder eller huvudförhandling.

Påstridiga personer

Det händer ofta att personalen vid kammaren får samtal från personer som är omedgörliga och har uppfattning om ett ärendes handläggning. Det är inte alltid som dessa personer låter sig nöjas med ett professionellt bemötande. Under verksamhetsåret har åklagare från kammaren genomgått kurs rörande hur påstridiga personer ska bemötas.

Media

Media uppmärksammar i väldigt stor utsträckning de ärenden som handläggs vid Särskilda åklagarkammaren. Det är bra. Det kan dock vara pressande för den enskilda åklagaren. En svårighet för åklagarna i kontakterna med media är att det kan vara svårt att ge en korrekt bild av vad som framkommit under utredningen med hänsyn till förundersökningssekretessen. Särskilda åtgärder vidtas kontinuerligt för att ge åklagarna de stöd de behöver när deras ärenden blir uppmärksammade. Det är ett väsentligt krav att åklagarna har så hög integritet att de inte påverkas i sitt beslutsfattande av hur ett ärende framställs i media